

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku**

Gdańsk, dnia 04 maja 2010 r.

**Pani
Jolanta Dorota Gelner
Prezes
Sądu Rejonowego
w Sopocie**

LGD-4100-008-02/2010
P/09/006

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w Sądzie Rejonowym w Sopocie (dalej: „Sąd”). Przedmiotem kontroli było wykonanie budżetu państwa w 2009 r. w części 15/04 – Sąd Apelacyjny w Gdańsku, w zakresie realizowanym przez Sąd.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 1 kwietnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia wykonanie budżetu państwa w 2009 r. w zakresie zrealizowanym przez Sąd.

Powyższa ocena wynika z przedstawionych niżej ustaleń i ocen cząstkowych.

1. W 2009 r. Sąd zrealizował dochody ogółem w kwocie 3.961.453,86 zł, stanowiącej 77 % kwoty planowanej w *dziale 755 – Wymiar sprawiedliwości*. Przyczyną były niskie wpływy z tytułu nałożonych grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od ludności. Uzyskane dochody zostały przekazane na rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa zgodnie z terminami wskazanymi w § 13 *ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie*

*szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych*¹.

Zbadano szczegółowo dochody w łącznej kwocie 19.380,48 zł uzyskane przez Sąd z tytułu 3 umów najmu, stwierdzając opisane niżej nieprawidłowości.

1.1. W przypadku umowy z dnia 1.07.1994 r. zawartej z p. J.Ch. (wynajem pomieszczeń pozostających w trwałym zarządzie Sądu na cele mieszkaniowe na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego²) oraz umowy z dnia 1.10.2007 r. zawartej z p. W.S. (dotyczy najmu pomieszczeń użytkowych) nie dokonywano w księgach rachunkowych przypisów należności z ww. tytułów w okresach, w których one powstały, naruszając tym *zasadę memoriału*, tj. *art. 6 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*³ (księgowano jedynie wpłaty należności, które w przypadku umowy z p. W.S. były dokonywane ze zwłoką od 7 do 27 dni). Konsekwencją takiego sposobu księgowania był brak możliwości monitorowania opóźnień wpłat. Osobą odpowiedzialną za powyższą nieprawidłowość jest główna księgowa Sądu, a przyczyną był niezmieniony (wg wyjaśnień prezesa Sądu „przez przeoczenie”) zapis w umowie, stanowiący że zapłaty czynszu najemca dokonuje bezpośrednio do kasy Sądu. Odpowiedzialnym za treść ww. umów jest prezes Sądu, który zgodnie z *art. 179 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych*⁴ jest organem kierującym gospodarką finansową Sądu.

1.2. W przypadku umowy najmu pomieszczeń użytkowych z dnia 23.01.2008 r., zawartej z Prokuraturą Okręgową w Gdańsku, Sąd nie pobierał czynszu, a jedynie okresowo wystawił rachunki i pobrał należności (w 2009 r. raz za pół roku i dwa razy za kwartał) za korzystanie przez Prokuraturę z podstawowych mediów (wcześniej zapłacone przez Sąd ze środków przeznaczonych w planach finansowych na jego wydatki bieżące) Zajmowana przez Prokuraturę Okręgową powierzchnia wynosiła 392,92 m² (14,3 % ogólnej powierzchni budynku). Wg szacunkowych wyliczeń (aktualnie stawka czynszu w przypadku wynajmu przez Urząd Wojewódzki w Gdańsku pomieszczeń jednostkom budżetowym wynosi ok. 6 zł/m²) umniejszenie rocznych dochodów Sądu w 2009 r. z tego tytułu wynosiło ok. 28,3 tys. zł). Powyższe działanie naruszyło *zasadę czystości*

¹ Dz.U.z 2008 r. Nr 11 poz. 69

² Dz.U. z 2005 r. Nr 31 poz. 266 ze zm.

³ Dz.U. z 2009 r. Nr 152 poz. 1223 ze zm.

⁴ Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.

obrotów w ewidencji księgowej wydatków (tj. salda kont 130 i 223 były różne), a niepobieranie czynszu od Prokuratury Okręgowej (dysponent własnej części budżetu państwa, w którym jednostka powinna zabezpieczyć środki na ten cel) NIK uznaje za niegospodarność (w aspekcie gospodarowania nieruchomością pozostającą w zarządzie Sądu). Odpowiedzialność za zawarcie umowy na warunkach niekorzystnych dla Sądu ponosi kierownik jednostki budżetowej zarządzającej nieruchomością, czyli prezes Sądu. NIK zauważa przy tym, że wprowadzenie nie spowodowało to uszczuplenia środków budżetu państwa jako całości, ale zniekształciło obraz rzeczywistych kosztów funkcjonowania różnych jednostek, finansowanych w ramach jego części 37.

2. W 2009 r. wydatki Sądu ogółem wyniosły 4.821,93 tys. zł, co stanowiło 99,9 % kwoty planowanej. Niewykorzystane środki (w kwocie 0,79 tys. zł) zostały zwrócone terminowo na rachunek wydatków *dysponenta I stopnia*.

Kontroli poddano 199 dokumentów źródłowych, wybranych losowo, dotyczących wydatków bieżących (nie podlegających przepisom *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*⁵) za łączną kwotę 867,71 tys. zł stwierdzając, że wydatki były uzasadnione i celowe oraz że zrealizowane zostały w granicach zaplanowanych kwot.

3. Wg stanu na dzień 31.12.2009 r. Sąd posiadał jedynie zobowiązania niewymagalne w łącznej kwocie 302,67 tys. zł, których termin płatności przypadał w 2010 r.
4. Nie stwierdzono nieprawidłowości w realizacji planu zatrudnienia. Zatrudnienie na koniec 2009 r. wyniosło 57,35 etatu i było niższe o 2,65 etatu od planowanego, co wynikało ze zmian planu zatrudnienia dokonanych w trakcie roku oraz z obowiązku przeprowadzania konkursów (na podstawie przepisów *ustawy z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy z dnia 9 maja 2007 r. o pracownikach sądów i prokuratury*⁶).
5. Sprawozdania budżetowe za 2009 r.:
 - roczne: *Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za 2009 r.*,
 - kwartalne : *Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych, Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń*

⁵ Dz.U. z 2007r., Nr 223,poz.1655 ze zm.

⁶ Dz.U. Nr 102, poz. 690 ze zm.

zostały sporządzone terminowo i rzetelnie, a dane w nich zawarte zgodne były z ewidencją księgową.

6. Pozytywnie ocenia się prowadzenie ksiąg rachunkowych w zakresie poprawności formalnej dowodów księgowych do nich wprowadzonych, dokonanych na tej podstawie zapisów księgowych oraz wpływu tych operacji na sprawozdawczość.
7. Zbadano stosowany w Sądzie system rachunkowości oraz procedury kontroli finansowej stwierdzając, że obowiązujące *zasady (polityka) rachunkowości* nie spełniały wymogów *art. 10 ust. 1 pkt 1* oraz *ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o rachunkowości*, gdyż:
 - brakowało w nich informacji o sposobie prowadzenia ksiąg rachunkowych,
 - brakowało w nich określenia roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych,
 - brakowało w nich określenia daty granicznej księgowania dokumentów do danego okresu sprawozdawczego,
 - w *Zakładowym planie kont* nie wykazano wszystkich kont, na których prowadzono ewidencję księgową w dzienniku i w księdze głównej.

Zgodnie z *art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości* ustalenie w formie pisemnej i aktualizacja zasad (polityki) rachunkowości należy do obowiązków kierownika jednostki, w przypadku Sądu do jego prezesa.

8. W 2009 r. Sąd nie miał obowiązku dokonania pełnej inwentaryzacji natomiast inwentaryzacja środków pieniężnych i rzeczowych aktywów trwałych oraz inwentaryzacja aktywów finansowych zgromadzonych na rachunkach bankowych zostały rozliczone stosownie do przepisu *art. 26 ustawy o rachunkowości*, przy czym nieprawidłowością było sporządzenie protokołu z tej ostatniej dopiero w dniu 17.03.2010 r. (wg wyjaśnień głównej księgowej „*przeoczono termin*”); protokół z weryfikacji, tj. czynności kończącej inwentaryzację, należy przeprowadzić do 15 stycznia roku następnego po roku, którego inwentaryzacja dotyczy.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) niezwłoczne dostosowanie *zasad (polityki) rachunkowości*, w szczególności *zakładowego planu kont*, do wymogów określonych w *art. 10 ust. 1, pkt 1* oraz *ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o rachunkowości*,
- 2) prowadzenie ksiąg rachunkowych jedną metodą (ręczną lub elektroniczną), wskazaną w zaktualizowanych *zasadach rachunkowości*,

- 3) niezwłoczne sporządzanie protokołów z weryfikacji wartości inwentaryzowanych aktywów majątkowych,
- 4) ustalenie stawki i pobieranie czynszu z tytułu wynajmu pomieszczeń Prokuraturze Okręgowej w Gdańsku,
- 5) księgowanie dochodów z tytułu najmu z zachowaniem *zasady memoriału*.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK* oczekuje przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.